

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
В ГАЛУЗІ ПРАВА, ОСВІТИ, СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ТА ПОВЕДІНКОВИХ НАУК
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

**CURRENT ISSUES OF THEORY AND PRACTICE IN THE
FIELD OF LAW, EDUCATION, SOCIAL, HUMANITIES AND
BEHAVIOURAL SCIENCES UNDER MARTIAL LAW**

**Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 25 квітня 2024 року)**

Чернігів 2024

УДК 005.332.2:(340+37+159.9):342.78
А43

Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України (протокол № 6 від 24 квітня 2024 р.).

Головний редактор:

Пузирний В. Ф. – доктор юридичних наук, професор.

Редакційна колегія:

Анищенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор;

Борисов О. О. – доктор філологічних наук, професор;

Данильченко Т. В. – доктор психологічних наук, професор;

Ніщимна С. О. – доктор юридичних наук, професор;

Співак В. В. – доктор філософських наук, доцент.

А43

Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціально-гуманітарних та поведінкових наук в умовах воєнного стану : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 25 квітня 2024 р.) / голов. ред. В. Ф. Пузирний ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. 522 с.

До збірника матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації вітчизняних та зарубіжних учених і практиків, здобувачів вищої освіти, що присвячені актуальним питанням професійної підготовки, суспільного управління, проблемам національного та міжнародного права, психолого-педагогічним і соціальним методам роботи з особистістю, особливостям викладання іноземних мов, суспільно-економічним та культурним явищам як в Україні, так і за її межами.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, практиків, здобувачів вищої освіти.

УДК 005.332.2:(340+37+159.9):342.78

За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

© Пенітенціарна академія
України, 2024

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	12
----------------------	----

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЮРИДИЧНИХ НАУК ТА ПРАВОВИХ ПРАКТИК

Алексєєва А.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ПОЗОВАМИ З ПРИВОДУ ПРИМУСОВОГО ПОВЕРНЕННЯ ЧИ ПРИМУСОВОГО ВИДВОРЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ АБО ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ЗА МЕЖІ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	14
---	----

Алексєєнко А.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	18
--	----

Апанасенко К.

ЩОДО ПРАВА НА ПОЗОВ У СПОРАХ ПРО ЗНЕСЕННЯ ОБ'ЄКТІВ САМОЧИННОГО БУДІВНИЦТВА.....	21
---	----

Балишев М.

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА АДМІНІСТРАТИВНІ ДЕЛІКТИ	25
--	----

Барабаш А., Кравченко О.

КОНФЛІКТ КВАЛІФІКАЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	27
---	----

Барабаш А., Беспалова А.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КОЛІЗІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АЛІМЕНТНИХ ВІДНОСИН МІЖ ДІТЬМИ ТА БАТЬКАМИ.....	31
--	----

Барахта В.

ПРИНЦИПИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ЯК СКЛАДОВІ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ (ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ).....	36
--	----

Бельо Л.

ПРАВОВА ПРИРОДА САМОЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ	39
--	----

Береда М.

ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ВНАСЛІДОК ВОЄННОГО СТАНУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПРАКТИКА.....	43
--	----

Беспалова А.

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ.....	47
--	----

Божко А.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАННЯ ДОКАЗІВ ПОНЕСЕНИХ ВИТРАТ НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ ПІСЛЯ УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ СУДУ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ	50
---	----

Букатіна В.

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	55
---	----

Василяченко А.

ТЕНДЕНЦІЇ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У РАМКАХ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	59
--	----

Візер А. ПОСИЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	62
Волошенко В. РЕГУЛЯЦІЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	66
Ворошилова Д. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАРКОТИЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	69
Гайструк А. ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАТУСУ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ.....	74
Глинська Н. РИЗИКИ ЦИФРОВОГО ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	78
Гомоляко В. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	82
Дерюга С. РОЗВ'ЯЗАННЯ ПИТАНЬ ЩОДО ТИМЧАСОВОГО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА КЕРІВНИКІВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ НА ВИЇЗД ЗА МЕЖІ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	86
Діденко О. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТА ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПЕРСОНАЛОМ СЛІДЧИХ ІЗОЛЯТОРІВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	90
Євсюков Є. ПОНЯТТЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	94
Єрмак О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	97
Єрьома Ж. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВБИВСТВА НА ЗАМОВЛЕННЯ	100
Зеляк О. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ	105
Зіганзіров К., Середницька І. ЩОДО ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФСПІЛКОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ	109
Гордатій А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ В УКРАЇНІ.....	113
Кернякевич-Танасійчук Ю. ПОТЕНЦІЙНА ЗАГРОЗА ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	117
Кирда В. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	121
Колодяжний М. АВТОМАТИЧНА ФІКСАЦІЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА СТАН ЙОГО БЕЗПЕКИ: ЩОДО ПОШУКУ КОРЕЛЯЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	124

3. Олександр Волошин розповів про шлюбний договір з Анною Трінчер. ТСН. 2023. URL: <https://tsn.ua/glamur/oleksandr-voloshin-rozpoviv-pro-shlyubniy-dogovir-z-annoyu-trincher-ce-bula-ideya-yiyi-mami-2268538.html>.

4. Статистика шлюбів в Україні. 2023. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/marriages-divorces-half-2023>.

Юлія Кернякевич-Танасійчук,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри судочинства
Навчально-наукового юридичного інституту

Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

головний науковий співробітник відділу дослідження
проблем кримінально-виконавчого права

Науково-дослідного інституту вивчення
проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

Національної академії правових наук України

ПОТЕНЦІЙНА ЗАГРОЗА ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Проблема захисту критичної інфраструктури безпосередньо пов'язана із забезпеченням національної безпеки нашої держави, що є особливо актуально в умовах воєнного стану в Україні. При цьому можна констатувати факт наявності потенційних загроз, які своєю чергою несуть у собі окремі об'єкти критичної інфраструктури, які матимуть місце у випадку порушення режиму їх функціонування.

Як зазначає О. П. Єрменчук, критична інфраструктура – це система надзвичайно важливих матеріальних та нематеріальних об'єктів національної інфраструктури, що забезпечують її стале функціонування, руйнація або пошкодження яких (наявними загрозами) може призвести до людських жертв і значних матеріальних збитків з найсерйознішими негативними наслідками для життєдіяльності суспільства, соціально-економічного розвитку країни та національної безпеки [1, с. 22–23].

Під об'єктами критичної інфраструктури у п. 13 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про критичну інфраструктуру» розуміються об'єкти інфраструктури, системи, їх частини та їх сукупність, які є важливими для економіки, національної безпеки та оборони, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам [2].

Згідно з положеннями ч. 4 ст. 9 Закону України «Про критичну інфраструктуру» можна виокремити такі сектори (сфери) критичної інфраструктури, як: 1) урядування та надання найважливіших публічних (адміністративних) послуг; 2) енергозабезпечення (у тому числі постачання теплової енергії); 3) водопостачання та водовідведення; 4) продовольче забезпечення; 5) охорона здоров'я; 6) фармацевтична промисловість; 7) виготовлення вакцин, стале функціонування біолабораторій; 8) інформаційні послуги; 9) електронні комунікації; 10) фінансові послуги; 11) транспортне забезпечення; 12) оборона, державна безпека; 13) правопорядок, здійснення правосуддя, тримання під вартою; 14) цивільний захист населення та територій, служби порятунку; 15) космічна діяльність, космічні технології та послуги; 16) хімічна промисловість; 17) дослідницька діяльність [2].

У разі порушення штатного режиму роботи окремих об'єктів інфраструктури, які належать до того чи іншого сектору критичної інфраструктури, як наслідок спостерігатиметься шкідливий вплив і на кримінально-виконавчу систему, зокрема, на установи виконання покарань (далі – УВП).

Спробуємо проаналізувати потенційну загрозу шкідливого впливу об'єктів хімічної промисловості як окремого сектору критичної інфраструктури на УВП.

Оцінка хімічної обстановки на території України дозволяє зробити висновок про те, що значна кількість УВП розташована поблизу хімічно небезпечних об'єктів. Отже, у разі аварії на об'єктах хімічної промисловості у зону ураження (хімічного зараження) одночасно може потрапити кілька установ виконання покарань. У зв'язку з цим може постати завдання з екстреної евакуації спецконтингенту за межі зони ураження одночасно з кількох УВП [3, с. 55].

Більшість підприємств хімічної промисловості зосереджено у трьох районах: Придніпров'ї, Донбасі, Прикарпатті, тому ці райони найбільше екологічно забруднені [4], і відповідно на їх територіях спостерігається підвищена небезпека виникнення аварійних ситуацій.

Як приклад, можна назвати такі об'єкти хімічної промисловості, як АТ «Дніпроазот», ТОВ «Запорізький титаномагнієвий

комбінат», ПрАТ «АЗОТ», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» тощо, які, як правило, розташовані неподалік або навіть у межах великих міст.

За оперативними розрахунками у разі аварійного викиду хімічно небезпечних речовин на АТ «Дніпроазот», яке розташоване в м. Кам'яні Дніпропетровської області, площа прогнозованої зони хімічного зараження (далі – ПЗХЗ) може становити 48 км², глибина ПЗХЗ – 16,54 км, ширина ПЗХЗ – 2,46 км. У зону забруднення потрапляють: Дніпровська виправна колонія № 89 [3, с. 55], а також Дніпровська установа виконання покарань (№ 4).

У разі аварії на ТОВ «Запорізький титаномагнієвий комбінат» площа ПЗХЗ становитиме 44,2 км², глибина ПЗХЗ – 15,86 км, ширина ПЗХЗ – 2,38 км. У зону забруднення потрапляють: Вільнянська виправна колонія № 20 та Софіївська виправна колонія № 55 [3, с. 55].

Серед об'єктів критичної інфраструктури, які належать до сфери хімічної промисловості, слід згадати також підприємства, які знаходяться на окупованій території України, наприклад, «Макіївський коксохімічний завод», і несуть потенційну загрозу шкідливого впливу на УВП, які, як правило, також є не підконтрольними територіальним органам управління з питань виконання кримінальних покарань [5], а саме: Макіївській виправній колонії № 32 та Західній виправній колонії № 97 (у місті Макіївці).

Як зауважують О. Г. Косяк та В. М. Бацамут, «плани евакуації спецконтингенту з УВП у військових частинах Національної гвардії України наразі наявні. Ними передбачається потрібна кількість автотранспорту для евакуації певної кількості спецконтингенту, маршрути руху, місця (райони) призначення, часові показники. При цьому планами передбачається евакуація з окремо узятих УВП. Ці плани не передбачають комплексного підходу, коли потрібно буде евакуювати спецконтингент одночасно з кількох УВП, які потрапили (можуть потрапити) у зону ураження» [3, с. 58]. Так, очевидно з огляду на наведені потенційні загрози є необхідність розроблення планів одночасної евакуації засуджених осіб з декількох УВП.

Відрядно, що сьогодні «з метою надання цілісного уявлення процесу евакуації спецконтингенту силами Національної гвардії України одночасно з кількох УВП була розроблена концептуальна модель евакуації спецконтингенту одночасно з кількох УВП, що потрапили в забруднену зону внаслідок аварії на об'єкті хімічної промисловості (у формі UML-діаграми),... яка оперує класами, їх властивостями, методами та зв'язками між ними та найбільш підходить для описання процесу евакуації спецконтингенту силами Національної гвардії України одночасно з кількох УВП, що потрапили в зону забруднення внаслідок масштабної аварії на об'єкті хімічної промисловості» [6, с. 200].

Проведений лише точковий аналіз окремих об'єктів критичної інфраструктури у сфері хімічної промисловості дозволяє ще раз наголосити на необхідності забезпечення особливої системи державної охорони та захисту таких об'єктів, що обумовлено не лише їх вкрай важливим економічним значенням у життєдіяльності суспільства, але й можливою загрозою шкідливого впливу на інші сфери суспільного життя, у тому числі на порядок виконання покарань та установи, які здійснюють кримінально-виконавчу діяльність.

Список використаних джерел

1. Єрменчук О. П. Основні підходи до організації захисту критичної інфраструктури в країнах Європи: досвід для України : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 180 с.
2. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 р. № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text> (дата звернення: 28.03.2024).
3. Косяк О. Г., Бацамут В. М. Проблемні питання евакуації спецконтингенту із установ виконання покарань, що опинились у зоні зараження унаслідок масштабної аварії на об'єкті хімічної промисловості. *Честь і закон*. 2020. № 2 (73). С. 52–60.
4. Хімічна промисловість України / Вікіпедія. URL: <http://surl.li/cmwww> (дата звернення: 28.03.2024).
5. Контакти УВП та СІЗО. URL: <https://kvs.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/11/Контакти-УВП-та-СІЗО-09.11.pdf> (дата звернення: 28.03.2024).
6. Косяк О. Концептуальна модель евакуації спецконтингенту одночасно з кількох установ виконання покарань, що потрапили у зону забруднення внаслідок масштабної аварії на об'єкті хімічної промисловості. *Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану* : тези міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 24 листопада 2022 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2023. С. 199–200.